

<https://doi.org/10.18778/0208-6034.18.08>

Leszek Kajzer

JUBILEUSZE PROFESORÓW ANDRZEJA NADOLSKIEGO I JERZEGO KMIĘCIŃSKIEGO

Mimo że szybkość rytmu życia i ogólnie znane codzienne kłopoty placówek archeologicznych nie zachęcają do głębszych refleksji nad chwilą minioną, nie tylko z kronikarskiego obowiązku odnotować wypada, że miały miejsce w 1992 r. w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego dwa liczące się wydarzenia, mające nie tylko sens kommemoracyjny. W naszym Ośrodku odbyły się bowiem dwa ważne jubileusze. Pierwszy poświęcono 70-leciu prof. dr. hab. Andrzeja Nadolskiego, drugi 40-leciu działalności archeologicznej prof. dr. hab. Jerzego Kmiecińskiego.

Po przedwczesnym opuszczeniu Katedry Archeologii UŁ przez jej twórcę, a zarazem „duszę” całego łódzkiego ośrodka archeologicznego, prof. Konrada Jażdżewskiego (1908–1985), godność tę w latach 1971–1972 sprawował właśnie prof. Andrzej Nadolski, a w latach 1972–1991 prof. Jerzy Kmieciński. Przez przeszło 20 lat kierowania przez Jubilatów naszą placówką wycisnęli Oni przemożne piętno, kształtując jej specyfikę i określając pozycję w całym polskim, i nie tylko polskim, środowisku archeologicznym.

Sesja naukowa odbyta w dniach 7–8 maja 1993 r. zorganizowana przez całe łódzkie środowisko archeologiczne, a szczególnie aktywnie działający Oddział Łódzki Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich, poświęcona była rocznicy 70-lecia urodzin prof. Andrzeja Nadolskiego. Choć urodzony w 1921 r. w Krakowie, właśnie z Łodzią, do której przybył zaraz po wojnie, związał całe swe zawodowe życie. Należał do pierwszego rocznika studentów prehistorii prof. Konrada Jażdżewskiego (m. in. wraz z Marią Rutkowską – późniejszą Chmielewską, Waldemarem Chmielewskim i Aleksandrem Gardawskim). Był więc to „dobry rocznik” i tylko z kronikarskiego obowiązku przypomnieć należy, że przez pewien czas absolwenci właśnie tego rocznika kierowali trzema uniwersyteckimi placówkami archeologicznymi: w Lublinie, Warszawie i Łodzi.

Od początkowych zainteresowań okresem rzymskim wcześniej Andrzej Nadolski przeszedł w stronę średniowiecza, początkowo głównie wczesnego, z czym związane były duże akcje badawcze w Lutomiersku i Łęczycy, potem późnego, stając się twórcą kierunku badawczego, który najkrócej nazwać można bronioznawstwem archeologicznym.

Choć sporą część swej aktywności poświęcał obowiązkom administracyjnym (w końcu lat sześćdziesiątych pełnił m. in. godność prorektora i rektora Uniwersytetu Łódzkiego), zawsze najbliższa Mu była działalność merytoryczna. Dzielił ją między pełnione, aż do emerytury, obowiązki kierownika Zakładu Archeologii Polski Środkowej Instytutu Historii Kultury Materialnej (obecnie Instytutu Archeologii i Etnologii) Polskiej Akademii Nauk i działalność naukowo-dydaktyczną w Katedrze Archeologii UŁ, gdzie jeszcze do dziś pozostaje, mimo emerytury, na 1/3 etatu.

W trakcie dwudniowych obrad wspomnianej już sesji, które odbyły się w sali Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, wygłoszono szereg referatów nawiązujących do problematyki badawczej uprawianej przez Dostojnego Jubilata. Większość z nich weszła w skład tomu, noszącego tytuł *Arma et ollae*, dobrze charakteryzującego Jego zainteresowania badawcze.

Druga sesja, poświęcona 40-leciu pracy naukowej prof. Jerzego Kmiecńskiego, odbyła się 20 listopada br. w ośrodku konferencyjnym Uniwersytetu Łódzkiego w Rogach koło Łodzi. Jej kulminacyjnym momentem, prócz szeregu referatów i wspomnieniowych refleksji, stało się wręczenie Dostojnemu Jubilatowi wydawnictwa jubileuszowego – XVI tomu czasopisma *Folia Archaeologica – „Acta Universitatis Lodzianensis”*, zawierającego dedykowane Mu artykuły.

Urodzony w 1927 r., po krótkim epizodzie krakowskim, stał się Jerzy Kmiecński studentem prehistorii w Uniwersytecie Łódzkim, gdzie pod kierunkiem prof. Konrada Jażdżewskiego uzyskał w 1952 r. tytuł magistra. Od 1956 r. związał się na stałe z Katedrą Archeologii UŁ, w której pracuje do dziś i w której przeszedł wszystkie stopnie swej uniwersyteckiej kariery. Zainteresowania naukowe Jubilata podzielone są między problematykę okresu rzymskiego i średniowiecza. Z pierwszą wiążą się prace badawcze dotyczące stosunków słowiańsko-germańskich (a także prace wykopaliskowe w Węsiorach i Odrach), z drugą wieloletni współudział w badaniach wczesnośredniowiecznego Gdańska, a potem mniejszych ośrodków grodowych i miejskich (w Raciążu, Chojnicach i Tucholi).

W działalności Jubilata zawsze ważne miejsce zajmowały także prace naukowo-organizacyjne, w tym dwukrotne pełnienie funkcji prodziekana Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego, starania o nawiązywanie kontaktów międzynarodowych, prace redakcyjne i obowiązki dydaktyczne, a wreszcie 20-letnie trudy związane z kierowaniem przez Niego Katedrą Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

Odnotowanie faktu odbycia tak znacznych rocznicowo i ważkich merytorycznie jubileuszy kojarzyć się może, szczególnie słabo zorientowanemu czytelnikowi, z informacją o schyłku działalności naukowej obu Dostojnych Jubilatów. Nic bardziej (przynajmniej w tym wypadku) błędnego. Mimo wieku i nieuniknionych kłopotów ze zdrowiem Obaj Jubilaci są bowiem nadal aktywni, głęboko zainteresowani pracami naukowymi i dydaktycznymi oraz całokształtem działania łódzkiego ośrodka archeologicznego.

Obaj wycisnęli na obrazie tego ośrodka i środowiska piętno przemożne, należąc do pokolenia najstarszych uczniów prof. Konrada Jażdżewskiego. Dlatego właśnie rola moja nie może ograniczyć się do samego odnotowania okolicznościowych sesji naukowych, wydania tomów i odbycia obchodów jubileuszowych. Należąc do pokolenia młodszych uczniów prof. Konrada Jażdżewskiego, które z konieczności rzeczy musi podjąć się przejęcia pałeczki dzierżonej dotychczas w mocnych rękach obu Dostojnych Jubilatów, życzę, w imieniu wszystkich pracowników Katedry Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego i swoim własnym, naszym Szefom, Nauczycielom, a zarazem starszym Kolegom, wielu jeszcze lat zdrowia, energii i aktywnej działalności.

Leszek Kajzer

THE JUBILEES OF PROFESSOR ANDRZEJ NADOLSKI
AND PROFESSOR JERZY KMIECIŃSKI

In 1992 two important jubilee conferences were arranged by the Department of Archaeology of Łódź University.

The first jubilee session was held on 7th–8th May on the occasion of the seventieth birthday anniversary of Professor Dr. hab. Andrzej Nadolski. The whole archaeological milieu of Łódź was involved in organizing the conference, the Łódź Branch of the Scientific Society of Polish Archaeologists being particularly active. The session was held in the Archaeological and Ethnographic Museum in Łódź, and the papers read usually dealt with military matters (notably arms and armour) which are the special subject of Professor Nadolski. Most papers were published in a volume entitled *Arma et ollae*.

The second session was held on 20th November in the conference centre of Łódź University on the occasion of the 40th anniversary of the scholarly activity of Professor Dr. hab. Jerzy Kmieciński. Several papers were read, and Professor Kmieciński was presented with the jubilee edition of *Folia Archaeologica*, „Acta Universitatis Lodzianensis”, vol. XVI, which contained papers dedicated to him.

However, these events do not mark the end of the scholarly activity of the two Professors. They both are still active, deeply involved in scholarly and didactic activities, and concerned with the development of the Łódź archaeological centre.